מהדורה למורה – תנועת ההשכלה היהודית

- מטרה: תרגול מושגים, ציר זמן, דמויות, סיבה ותוצאה וניתוח מקור ביחידה "תנועת ההשכלה היהודית".
- זמן מומלץ: 30 דקות
- מסלול: חנ״מ · חט״ב · תיכון
- הפעילות באתר: https://historia-et-hachadasha.sites.tab.bot/yechida-haskala.html

הנחיות להפעלה

- הדף מבוסס על תוכן עמוד היחידה באתר (מושגים, ציר זמן, דמויות, מקורות).
- לוודא: שנות חייו של נפתלי הרץ ויזל 1725–1805
- לוודא: 'הקיצה עמי' של יל"ג – 1863 (פורסם 1866)
- לוודא: 'חינוך נערים' בברלין – 1778
- לוודא: שנות פרסום תרגום מנדלסון 1780–1783
- בגרסה זו: פחות פריטים, בנק מילים, אותיות גדולות. אפשר להקריא כל שאלה בקול.
- אין צורך במגבלת זמן; מומלץ לעבוד חלק אחר חלק.

מפתח תשובות

בוחרים תשובה

#	תשובה
1	ב – תנועה יהודית שקראה לשלב השכלה כללית ותרבות אירופית בחיים היהודיים.
2	ג – איש תנועת ההשכלה, שלמד גם לימודים כלליים ופעל להפצתם.
3	ב – פירוש עברי לתורה שליווה את תרגום מנדלסון לגרמנית.

משלימים מילה

#	תשובה
1	'המאסף'
2	תורת האדם
3	חינוך מודרני
4	תחיית העברית

מי עשה מה?

#	תשובה
1	ג – אבי ההשכלה; תרגום התורה לגרמנית והספר 'ירושלים'
2	ב – משורר ומשכיל; 'דברי שלום ואמת' (1782)
3	ד – 'אבי ההשכלה ברוסיה'; 'תעודה בישראל'
4	א – מחבר הרומן העברי הראשון 'אהבת ציון'

נכון או לא נכון

#	תשובה
1	לא נכון – השנה הנכונה: 1828
2	נכון
3	לא נכון – השנה הנכונה: 1863
4	נכון

מה קרה קודם?

#	תשובה
1	נוסד בית הספר 'חינוך נערים' בברלין
2	מנדלסון מפרסם את 'ירושלים'
3	מותו של משה מנדלסון
4	יהודה לייב גורדון מפרסם את השיר 'הקיצה עמי'

כותבים

#	תשובה
—	2–3 משפטים נכונים; שימוש במושג אחד לפחות.

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

תנועת ההשכלה היהודית – דף תרגול

היום נתרגל את הנושא "תנועת ההשכלה היהודית". קראו לאט, אפשר להיעזר בבנק המילים.

בנק מילים – אפשר להיעזר

'המאסף' | תורת האדם | חינוך מודרני | תחיית העברית

חלק א' – בוחרים תשובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה פירוש המושג "השכלה"?

א. הקריאה של המשכילים לעבור לעיסוקים 'יצרניים' כמו מלאכה וחקלאות.

ב. תנועה יהודית שקראה לשלב השכלה כללית ותרבות אירופית בחיים היהודיים.

ג. רבנים ומנהיגי קהילות שחששו שההשכלה תפגע במסורת ותוביל להתבוללות.

2. מה פירוש המושג "משכיל"?

א. כתב העת העברי הראשון של המשכילים, שהחל לצאת לאור ב-1783–1784.

ב. תנועה יהודית שקראה לשלב השכלה כללית ותרבות אירופית בחיים היהודיים.

ג. איש תנועת ההשכלה, שלמד גם לימודים כלליים ופעל להפצתם.

3. מה פירוש המושג "ה'ביאור'"?

א כתב העת העברי הראשון של המשכילים, שהחל לצאת לאור ב-1783–1784.

ב פירוש עברי לתורה שליווה את תרגום מנדלסון לגרמנית.

ג תנועה יהודית שקראה לשלב השכלה כללית ותרבות אירופית בחיים היהודיים.

חלק ב' – משלימים מילה

כתבו על הקו מילה מבנק המילים.

1. כתב העת העברי הראשון של המשכילים, שהחל לצאת לאור ב-1783–1784. ← ____

2. מונח של ויזל לידע הכללי – מוסר, שפות, מדעים ומקצועות. ← ____

3. בתי ספר ששילבו לימודי קודש עם חשבון, שפות ומדעים. ← ____

4. חידוש השימוש בעברית ככלי לספרות, לשירה ולעיתונות. ← ____

חלק ג' – מי עשה מה?

התאימו בין הדמות לתיאור.

#		אות	
1	משה מנדלסון	____	א. מחבר הרומן העברי הראשון 'אהבת ציון'
2	נפתלי הרץ ויזל	____	ב. משורר ומשכיל; 'דברי שלום ואמת' (1782)
3	יצחק בער לוינזון	____	ג. אבי ההשכלה; תרגום התורה לגרמנית והספר 'ירושלים'
4	אברהם מאפו	____	ד. 'אבי ההשכלה ברוסיה'; 'תעודה בישראל'

חלק ד' – נכון או לא נכון

סמנו ✓ במשבצת הנכונה.

#	משפט	נכון	לא נכון
1	בשנת 1780–1783: יצחק בער לוינזון מפרסם את 'תעודה בישראל'.	◯	◯
2	המשכילים רצו ללמוד גם מדע ושפות.	◯	◯
3	בשנת 1783: יהודה לייב גורדון מפרסם את השיר 'הקיצה עמי'.	◯	◯
4	ההשכלה הייתה תנועה של יהודים.	◯	◯

חלק ה' – מה קרה קודם?

מספרו 1, 2, 3, 4 לפי הסדר.

מספר	שלב
____	מותו של משה מנדלסון
____	מנדלסון מפרסם את 'ירושלים'
____	נוסד בית הספר 'חינוך נערים' בברלין
____	יהודה לייב גורדון מפרסם את השיר 'הקיצה עמי'

חלק ו' – כותבים

מה למדתם על "תנועת ההשכלה היהודית"? כתבו 2–3 משפטים.

- אפשר להתחיל כך: "למדתי ש..."

- השתמשו במילה אחת מבנק המילים.

כרטיס יציאה

מילה חדשה שלמדתי:

דבר אחד שזכרתי מהיחידה:

איך הרגשתי? 😀 🙂 😐